บทความวิจัย

พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา

BUDDHIST INTEGRATION TO PROMOTE POLITICAL KNOWLEDGE AND UNDERSTANDING IN DEMOCRACY AMONG PEOPLE IN NAKHON RATCHASIMA MUNICIPALITY

รฤทธิ์ เขียนโคกกรวด[1*], สุมาลี บุญเรือง[1], วัชรินทร์ ชาญศิลป์[1], สวัสดิ์ จิรัฏฐิติกาล[2]

Rarit Khiankhokkruad[1*], Sumalee Boonrueang[1], Vacharin Chansilp[1], Sawat Chiratthitikan[2]

[*]Corresponding Author E-mail: nuo0906053831you88@gmail.com

Received August 1, 2026; Revised September 21, 2026; Accepted October 1, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา 2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา และ 3. นำเสนอพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีแบบผสานวิธี โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คนด้วยแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.877 และวิเคราะห์ด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพเก็บจากการสนทนากลุ่ม 9 รูปหรือคน และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก 18 รูปหรือคน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านอำนาจอธิปไตย ตระหนักถึงสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของประชาชน 2) ด้านสิทธิและเสรีภาพ ส่งเสริมพลเมืองตื่นรู้และการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี 3) ด้านความเสมอภาค สร้างความเป็นเจ้าของเมืองร่วมกันและการเข้าถึงข้อมูลอย่างทั่วถึง 4) ด้านภราดรภาพ

[1] คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

[1] Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

[2] กระทรวงยุติธรรม

[2] Ministry of Justice

อยู่ร่วมกันด้วยความเอื้ออาทร เคารพความแตกต่าง และสร้างความสามัคคี 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา พบว่า ช่องทางการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและหลักไตรสิกขาส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจทั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 55.4 และ 15.3 ตามลำดับ 3. พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา ด้วยการประยุกต์ใช้หลักไตรสิกขา พบว่า 1) ศีล ซึ่งเป็นพื้นฐานของการประพฤติปฏิบัติที่เหมาะสมและการอยู่ร่วมกัน 2) สมาธิ ช่วยให้ประชาชนมีความมั่นคงทางจิตใจ ใช้สิทธิและเสรีภาพอย่างมีเหตุผล และ 3) ปัญญา ช่วยในการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและประเทศอย่างสร้างสรรค์

คำสำคัญ: พุทธบูรณาการ; ความรู้ความเข้าใจ; ระบอบประชาธิปไตย

Abstract

Objectives of this research article were: 1. To study the knowledge and understanding of democratic politics among the residents of Nakhon Ratchasima City Municipality; 2. To examine the factors influencing this knowledge and understanding; and 3. To propose a Buddhadshamma integration for promoting such knowledge and understanding among the residents, conducted by the mixed-methods research. The quantitative research, data were collected from 400 samples using a questionnaire with a reliability coefficient of 0.877, and were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression. The qualitative data were gathered through focus group discussions with nine participants and in-depth interviews with 18 key informants.

The research findings revealed the following: 1. Citizen's political understanding within a democratic system comprised four dimensions: 1) Sovereignty; recognizing citizen's rights, duties, and responsibilities. 2) Rights and Liberties; promoting civic awareness and the free expression of opinions. 3) Equality; fostering a shared sense of civic ownership and ensuring universal access to information. 4) Fraternity; living together with generosity, respecting differences, and building unity. 2. Regarding factors influencing citizen's political understanding in the Nakhon Ratchasima Municipality, it was found that channels for receiving political news and the principles of the Tisikkha significantly influenced this understanding at the 0.05 level, collectively predicting 55.4 percent and 15.3 percent of the

variance, respectively. 3. Buddhadhamma integration for promoting political understanding among citizens in the Nakhon Ratchasima Municipality through the application of the Tisikkha demonstrated that: 1) Sila; morality, served as the foundation for appropriate conduct and harmonious coexistence. 2) Samadhi; mental discipline, fostered mental stability, enabling citizens to exercise their rights and liberties rationally. 3) Panna; wisdom, facilitated analytical thinking, decision-making, problem-solving, and constructive participation in the development of society and the nation.

Keywords: Buddhadhamma integration; Knowledge and understanding; democratic system

บทนำ

การปกครองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตยมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการกระจายอำนาจการบริหารจัดการจากรัฐบาลกลางไปสู่ท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายหลักในการเพิ่มประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนเป็นกลไกในการปลูกฝังคุณค่าประชาธิปไตยและการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ กฎหมายการบริหารราชการแผ่นดินของไทยได้กำหนดรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไว้อย่างหลากหลายตามศักยภาพของพื้นที่ ทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ อย่างไรก็ดี แม้ประเทศไทยจะได้เปลี่ยนแปลงการปกครองมาสู่ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตั้งแต่ พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา (ประภัสสร ทองยินดี, 2558) แต่ยังคงเผชิญความท้าทายด้านเสถียรภาพทางการเมืองจากการวงจรปฏิวัติรัฐประหารและความขัดแย้งเชิงโครงสร้าง ส่งผลให้ประชาชนบางส่วนยังขาดการเรียนรู้และยึดมั่นในวิถีประชาธิปไตยอย่างถ่องแท้ การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางการเมืองจึงเป็นรากฐานสำคัญในการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมทางการเมือง เพื่อให้ประชาชนตระหนักในอำนาจอธิปไตย สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และภราดรภาพ อันจะช่วยขับเคลื่อนระบอบประชาธิปไตยให้มีความมั่นคง (สพรรณชนก จรุณจิรพัฒน์, 2557)

เทศบาลนครนครราชสีมา ถือเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ สังคม และการบริหารจัดการที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นแห่งนี้ส่งผลตรงต่อคุณภาพชีวิตและการเลือกตั้งผู้แทนระดับท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม ประชาชนในเขตเมืองใหญ่ยังคงเผชิญอุปสรรคด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง (โกวิท สุรัสวดี, 2544) อันเนื่องมาจากผลกระทบของความไม่มั่นคงทางการเมืองในอดีต ประกอบกับการจัดการศึกษาทางการเมืองที่ยังเน้นหนักทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติจริง นอกจากนี้ ช่องทางการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและสื่อสังคมออนไลน์แม้จะช่วยเพิ่มโอกาสการรับรู้ แต่ก็ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหากขาด

วิจารณญาณ สอดคล้องกับแนวคิดทางการเมืองการปกครองที่ระบุว่า ความตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีความสัมพันธ์โดยตรงกับระดับการรับรู้ข่าวสารและความรู้สึกมีอำนาจทางการเมือง หากประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ย่อมส่งผลให้เกิดความเฉยชาทางการเมือง และกลายเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น (ปรีชา เรืองจันทร์, 2560)

ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย เพราะช่วยให้ประชาชนสามารถวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร แยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ และตระหนักถึงสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของตนต่อสังคม การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจดังกล่าวจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีคุณภาพ รวมทั้งช่วยสร้างความเข้มแข็งให้แก่สังคมประชาธิปไตย ในมิติของพระพุทธศาสนา หลักไตรสิกขา ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยได้อย่างเหมาะสม ศีลช่วยส่งเสริมการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องและเคารพกติกาของสังคม สมาธิช่วยพัฒนาความมั่นคงทางจิตใจและการใช้เหตุผลในการตัดสินใจ ส่วนปัญญาช่วยให้เกิดการคิดวิเคราะห์อย่างรอบด้าน สามารถพิจารณาข้อมูลข่าวสารอย่างมีวิจารณญาณ และตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผลและประโยชน์ส่วนรวม (วิรัช สกุลพงษ์ และคณะ, 2567)

ด้วยเหตุผลและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา โดยมุ่งศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชน วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจดังกล่าว และสังเคราะห์แนวทางการประยุกต์ใช้หลักไตรสิกขาในการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและการเมืองในระดับท้องถิ่น รวมทั้งสามารถใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา
3. เพื่อนำเสนอพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มเฉพาะ เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงประสบการณ์และข้อคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ก่อนนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และสังเคราะห์ร่วมกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครราชสีมา จำนวน 112,885 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2567)

2.2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, T., 1973) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งกลุ่มประชากรตามเขตเทศบาล 4 เขต ของเทศบาลนครนครราชสีมา จากนั้นสุ่มตัวอย่างแบบง่ายตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละเขต เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความเป็นตัวแทนของประชากร จนได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 400 คน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 18 รูปหรือคน โดยแบ่งเป็น 5 กลุ่มอย่างชัดเจน ได้แก่ 1. นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 4 รูป 2. นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 4 รูปหรือคน 3. นักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 4 คน 4. บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 คน 5. ผู้นำชุมชน จำนวน 3 คนซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับประเด็นการวิจัย และดำเนินการสนทนากลุ่มเฉพาะเพิ่มเติม จำนวน 9 รูปหรือคน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและยืนยันผลการศึกษา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ (เรียงลำดับจากน้อยที่สุดจนถึงมากที่สุด) จากนั้นนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ซึ่งปรากฏผลว่า ข้อคำถามมีค่า IOC ที่ 0.80 อย่างละ 4 ข้อ ส่วนอีก 51 ข้อที่เหลือมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทั้งนี้ เมื่อนำแบบสอบถามไปทำการทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 30 ชุด เพื่อทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) พบว่าแบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.877

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 18 รูปหรือคน ซึ่งได้รับการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามเกณฑ์คุณสมบัติที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการ หรือผู้มีประสบการณ์ตรงในประเด็นที่ศึกษา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยลงพื้นที่ภาคสนาม และแบบออนไลน์ จำนวน 400 คน ภายหลังจากได้รับอนุญาตอย่างเป็นทางการจากหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมีความสมบูรณ์ครบถ้วน 100% และผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้เข้าสู่กระบวนการประมวลผลและวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

4.2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบทางการกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูปหรือคน ผู้วิจัยประสานงานกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กำหนดวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอความยินยอมในการบันทึกข้อมูล และยืนยันการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลตลอดกระบวนการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อบรรยายคุณลักษณะของข้อมูล สำหรับการทดสอบสมมติฐานจะใช้สถิติเชิงอนุมานด้วยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยจำแนกประเด็นสำคัญ สังเคราะห์ข้อมูล และเชื่อมโยงผลการวิเคราะห์ร่วมกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่มีความสมบูรณ์และน่าเชื่อถือ

ผลการวิจัย

1. ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครราชสีมา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมาโดยภาพรวม

(n=400)

ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา		ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านอำนาจอธิปไตย	3.94	0.66	มาก
2.	ด้านสิทธิเสรีภาพ	3.99	0.69	มาก
3.	ด้านความเสมอภาค	3.86	0.63	มาก
4.	ด้านภารดรภาพ	3.71	0.78	มาก
รวม		**3.87**	**0.58**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมาอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านสิทธิเสรีภาพ ซึ่งประชาชนให้ความสำคัญและเข้าใจขอบเขตเสรีภาพตามกฎหมายมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านอำนาจอธิปไตย ที่เข้าใจว่าอำนาจสูงสุดเป็นของปวงชน และด้านความเสมอภาค ที่ตระหนักถึงความเท่าเทียมทางกฎหมายและโอกาสทางการเมืองขณะที่ ด้านภารดรภาพ แม้จะอยู่ในระดับมาก แต่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด สะท้อนว่าความสมัครสมานสามัคคี การยอมรับความแตกต่าง และความเห็นอกเห็นใจกันในฐานะพลเมือง เป็นประเด็นที่ควรได้รับการเสริมสร้างเพิ่มเติมเมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา

ตารางที่ 2 ช่องทางการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา

ช่องทางการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง	B	Std. Error	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	0.914	0.152		5.996*	0.000
ด้านสื่อทางสังคม (ID4)	0.397	0.036	0.496	11.004*	0.000
ด้านวิทยุ (ID1)	0.216	0.029	0.289	7.581*	0.000
ด้านหนังสือพิมพ์ (ID3)	0.242	0.050	0.251	4.814*	0.000
ด้านโทรทัศน์ (ID2)	0.085	0.033	0.103	2.570*	0.011

Multiple R=0.747 d R Square=0.559 Adjusted R2 Square=0.554 Std. Error=0.391

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ช่องทางการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 คือ ด้านสื่อทางสังคม ด้านวิทยุ ด้านหนังสือพิมพ์ และด้านโทรทัศน์ ซึ่งร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความรู้ความเข้าใจทางการเมืองได้ร้อยละ 55.4

ตารางที่ 3 หลักไตรสิกขา ที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา

หลักไตรสิกขา	B	Std. Error	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	2.438	.172		14.198*	0.000
ปัญญา ความรอบรู้ (DM 3)	0.248	0.043	0.305	5.769*	0.000
สมาธิ ความรักษาในมั่น (DM 2)	0.115	0.042	0.144	2.729*	0.000

Multiple R=0.396[b] R Square=0.157 Adjusted R^2 Square=0.153 Std. Error=0.540

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 หลักไตรสิกขา ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน 2 ด้าน โดยเฉพาะด้าน ปัญญา และ สมาธิ ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และสามารถร่วมกันพยากรณ์ตัวแปรตามได้ร้อยละ 15.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ในด้านของ ศีล ความสำรวมกายวาจาให้เรียบร้อย ไม่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยในเชิงปริมาณโดยตรง แต่มีบทบาทสำคัญในเชิงคุณภาพ ทั้งยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมการใช้ปัญญายังช่วยสร้างความเข้าใจร่วมกันในสังคม

3. พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา พบว่า 1) ศีล ความสำรวมกายวาจาให้เรียบร้อย เปรียบเสมือนจุดเริ่มต้นของการสร้างสังคมที่สงบสุข โดยเริ่มจากการมีสติสัมปชัญญะในการรับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้อง 2) สมาธิ ความรักษาใจมั่น เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 3) ปัญญา ความรอบรู้ เป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศ โดยการใช้ปัญญาจะช่วยสร้างความเข้าใจร่วมกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า 1) ด้านอำนาจอธิปไตย กระบวนการมีส่วนร่วมผ่านช่องทางที่หลากหลายทั้งการศึกษาในวัด การเสวนาวิชาการ และการปฏิบัติจริงในระดับชุมชน 2) ด้านสิทธิเสรีภาพ การสร้างพลเมืองตื่นรู้ ผ่านการบูรณาการมิติทางศาสนา รัฐศาสตร์ และการบริหารท้องถิ่นเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ 3) ด้านความเสมอภาค ความเสมอภาคเน้นสร้างความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของเมืองร่วมกันอย่างเท่าเทียม 4) ด้านภารดรภาพ การสร้างความสัมพันธ์แบบเครือญาติที่เหนียวแน่น โดยใช้ทั้งหลักธรรมทางศาสนาและความผูกพันดั้งเดิมของคนในท้องถิ่นเป็นตัวเชื่อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาธนาธิป สีลสุทฺโธ (2567) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักปัญญาธรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตำบลบ้านนา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง” ผลการวิจัยพบว่า 1. ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยรวมแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาบวรวิทย์ รตนโชโต (2567) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการเลือกตั้งสมาชิกสภา และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำปาง” ผลการวิจัยพบว่า 1. การเลือกตั้งสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำปาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภา และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในในจังหวัดลำปาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากความเข้าใจ

ทางการเมืองมีความเข้าใจด้านสิทธิ และกฎหมาย การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสนใจตามสิทธิของตน ทัศนคติทางการเมืองมีการปลูกฝังค่านิยมทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมืองมีการประเมินและตรวจสอบ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ช่องทางการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านวิทยุ รองลงมา คือ ด้านสื่อทางสังคม ด้านโทรทัศน์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหนังสือพิมพ์ อย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปาริชาติ ชุมพงศ์ และคณะ (2568) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารของนักการเมืองไทยในภาคตะวันตก” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองไทยในภาคตะวันตก พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ได้แก่ ด้านความฉลาดรับด้านความสามารถนักการเมือง ด้านการใช้สื่อ และด้านเนื้อหาสาระ ตามลำดับผู้ส่งสารต้องให้ความสำคัญกับการมีคุณธรรมจริยธรรม มีความจริงใจต่อประชาชน เนื้อหาข้อมูลข่าวสารมีประเด็นหรือเรื่องที่มีสาระทางการเมืองก่อให้เกิดปัญญา และเป็นประโยชน์แก่ผู้รับสารหรือในทางพระพุทธศาสนาเรียกว่าเป็น “ปรโตโฆสะ” ในทางที่ดีแก่ผู้รับสาร และเนื้อหาของสารที่นักการเมืองส่งออกไปอยู่บนพื้นฐานของหลักที่ถูกต้อง ตรงประเด็น และเชื่อถือได้ สื่อสมัยใหม่ในปัจจุบันที่มีอิทธิพลต่อการสื่อสาร ได้แก่ เฟซบุ๊ค ยูทูป ไลน์ เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของธีรยุทธ ชะนิล และอภิญญา ฉัตรช่อฟ้า (2565) เรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมและการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองเพื่อสร้างความนิยมสำหรับการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างความนิยมสำหรับการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ปัจจัยการสื่อสารทางการเมือง ส่งผลต่อการสร้างความนิยมสำหรับการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์การสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นได้ร้อยละ 45.1 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบรายด้าน พบว่า ด้านผู้ส่งสารสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 34.6 รองลงมาคือ ด้านช่องทางการสื่อสาร สามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 26.8 ด้านสาร สามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 24.0 และด้านผู้รับสาร สามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 21.4

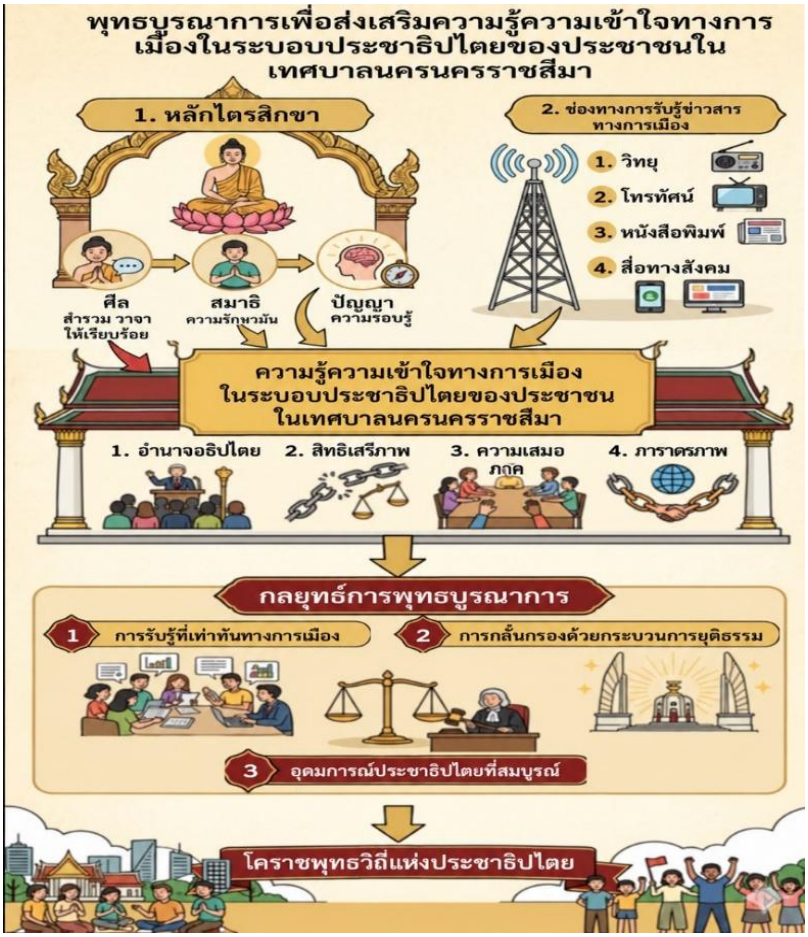
3. พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ จำเป็นต้องอาศัยกลไกการพัฒนาที่ครอบคลุมทั้งระบบความคิดและพฤติกรรม การนำหลักไตรสิกขามาบูรณาการจึงเป็นกระบวนการขัดเกลาที่มีประสิทธิภาพ โดยเริ่มจากการสร้าง ศีล เพื่อเป็นรากฐาน สมาธิ เพื่อสร้างจิตสำนึก

ทางการเมืองที่มั่นคง ปัญญา ที่ช่วยให้ประชาชนสามารถวิเคราะห์และตีความคุณค่าของประชาธิปไตยได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาอภิวัชร์ อภิวชฺชโร (2567) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี” ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรีโดยใช้หลักไตรสิกขา นำมาประยุกต์เพื่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำ ทาง การเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี ดังนี้ 1. ด้านศีล (คุณธรรม) การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย คือ 1) ความเมตตากรุณา 2) ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี 3) ความซื่อสัตย์ สุจริต 4) วินัยในการทำงาน 5) มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคน ในครอบครัว ลูกหลาน เพื่อน และบุคคลอื่น 6) ผู้บริหารท้องถิ่นประกอบอาชีพสุจริต งดเว้นมิจฉาชีพ ไม่ก่อเวรภัย 2. ด้านสมาธิ (ตั้งใจ) มีความตั้งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย คือ 1) การคิดหรือตัดสินใจ 2) ฝึกจิตให้สงบ 3) มีความตั้งมั่น แน่วแน่ 4) มีจิตใจเข้มแข็ง กล้าเผชิญหน้าสิ่งที่ไม่ถูกต้อง 5) มีสติ และรอบคอบ และ 3. ด้านปัญญา (ความรู้) มีความรอบรู้ในการแก้ปัญหา คือ 1) คิด วิเคราะห์ในการหาทางแก้ไขปัญหา 2) มีการพัฒนาความรู้ 3) มีความรู้รอบด้าน 4) หมั่นพัฒนาศักยภาพทาง ปัญญาอยู่เสมอ 5) ใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหาไม่ใช้อารมณ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระภิญโญ ตสฺสนาโม และคณะ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ พุทธจริยธรรมเพื่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมคือ ภาวนา 4 ในการเสริมสร้างภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดชลบุรี มีหลักการคือ 1. กายภาวนา มีใจเป็นกลาง มีความซื่อตรง โปร่งใส จริงใจ และเป็นแบบอย่างที่ดี 2. ศีลภาวนา มีความอดทนอดกลั้น ยึดมั่นความถูกต้องเป็นธรรม มีน้ำใจใจเย็น สามารถควบคุมอารมณ์ได้แม้จะประสบปัญหา 3. จิตตภาวนา ทำหน้าที่ด้วยความขยันหมั่นเพียร มุ่งมั่นในจุดมุ่งหมาย หมั่นใส่ใจดูแลและสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในองค์กร 4. ปัญญาภาวนา มีความเสียสละ เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล ช่วยเหลือบำเพ็ญประโยชน์ มีความจริงใจในการปฏิบัติหน้าที่ และยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล

องค์ความรู้ใหม่

โมเดลนี้สะท้อนให้เห็นว่า การจะเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตยได้นั้น ไม่ได้เกิดจากการรับรู้ข่าวสารเพียงอย่างเดียว แต่ต้องใช้วิถีพุทธบูรณาการ คือการนำศีล สมาธิ และปัญญามาใช้กลั่นกรองข้อมูล ก่อนที่จะยกระดับความคิดไปสู่การเคารพคุณค่าพื้นฐานของประชาธิปไตย ทั้งเรื่องสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และภราดรภาพ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

โดยการศึกษาแนวคิด และการสัมภาษณ์เชิง ลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการสนทนากลุ่มเฉพาะ “พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา” เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมาและหลักไตรสิกขา ทำให้เกิดเป็นซึ่งผู้วิจัยได้องค์ความรู้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา” สามารถอธิบายและเรียงตามลำดับความสำคัญทางสถิติและคุณภาพของ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจ

ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมาและหลักไตรสิกขาตามโมเดลโคราชพุทธวิถีแห่งประชาธิปไตย ดังนี้

การรับรู้ที่เท่าทันทางการเมือง พบว่า ความสามารถของประชาชนในการทำความเข้าใจสถานการณ์ทางการเมืองอย่างถูกต้อง รอบด้าน และไม่ถูกชักจูงโดยง่ายจากข้อมูลเท็จหรือข้อมูลที่มีอคติ การรับรู้ที่เท่าทันเกิดขึ้นได้เมื่อประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารจากหลากหลายช่องทาง เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือสื่อสังคมออนไลน์ และสามารถวิเคราะห์แยกแยะเนื้อหาที่เป็นข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็นส่วนตัวได้ นอกจากนี้ยังรวมถึงการเข้าใจสิทธิ เสรีภาพ และบทบาทหน้าที่ของตนในระบอบประชาธิปไตย การรับรู้ที่เท่าทันทำให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีคุณภาพ ไม่ตกเป็นเหยื่อของข่าวลวงหรือการชี้นำทางการเมืองอย่างผิด ๆ และสามารถใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเรื่องการเมืองได้อย่างอิสระและมีเหตุผล ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองที่สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตยและเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม

การกลั่นกรองด้วยกระบวนการยุติธรรม พบว่า การใช้หลักเหตุผล กฎหมาย และหลักธรรมมาประกอบการพิจารณาข้อมูลทางการเมือง เพื่อไม่ให้ประชาชนตัดสินใจจากความรู้สึกส่วนตัวหรืออารมณ์เพียงอย่างเดียว กระบวนการนี้ทำให้ประชาชนสามารถพิจารณาข้อมูลเหมือนนักตรวจสอบ คือ มองหาที่มา ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และพิจารณาเจตนาหรืออคติที่อาจซ่อนอยู่ในข่าวสาร การกลั่นกรองอย่างเป็นธรรมยังช่วยให้ประชาชนมองเห็นข้อเท็จจริงที่สมดุล เข้าใจมุมมองต่าง ๆ ในสังคม และลดความขัดแย้งทางความคิด เมื่อประชาชนใช้กระบวนการยุติธรรมในการวิเคราะห์ข่าวสาร จะเกิดความโปร่งใสในการรับรู้ข่าวสาร และช่วยยกระดับคุณภาพของการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจเลือกผู้แทน และการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ ทำให้การเมืองท้องถิ่นมีความยุติธรรมและน่าเชื่อถือมากขึ้น

อุดมการณ์ประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ พบว่า การที่ประชาชนเข้าใจและยึดถือคุณค่าของประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นความเสมอภาค สิทธิเสรีภาพ และภราดรภาพ รวมถึงการยอมรับความแตกต่างของผู้คนในสังคม เมื่อประชาชนมีอุดมการณ์ประชาธิปไตยที่มั่นคง จะไม่ถูกชักจูงให้ใช้ความรุนแรงหรือสร้างความเกลียดชังทางการเมือง แต่จะเคารพกติกา และเคารพความคิดเห็นที่หลากหลาย อุดมการณ์นี้ยังสอดคล้องกับหลักไตรสิกขา ได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา โดยศีลช่วยให้การกระทำสุจริต สมาธิช่วยให้จิตใจมั่นคงไม่หวั่นไหว และปัญญาช่วยให้มองเห็นเหตุผล และผลลัพธ์อย่างรอบด้าน เมื่อประชาชนยึดมั่นอุดมการณ์ประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ การเมืองในสังคมท้องถิ่นจะเข้มแข็ง โปร่งใส และเกิดความร่วมมือกันเพื่อประโยชน์ส่วนรวมอย่างแท้จริง นำไปสู่การพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตของประชาชนในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) สภาเทศบาลนครนครราชสีมาควรกำหนดให้การพัฒนาการเมืองท้องถิ่นต้องบูรณาการหลักธรรมาธิปไตยโดยเน้นว่าอำนาจหน้าที่ต้องมาพร้อมกับความรับผิดชอบและคุณธรรม

2) ฝ่ายบริหารเทศบาลนครนครราชสีมาควรช่วยผลักดันนโยบายงบประมาณแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ประชาชนในแต่ละเขตมีอำนาจตัดสินใจโดยตรงในโครงการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

3) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เทศบาลนครนครราชสีมาควรส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการตรวจสอบการทำงานของรัฐผ่านช่องทางดิจิทัล เพื่อสร้างความโปร่งใส และคานอำนาจรัฐอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) เยาวชนและคนรุ่นใหม่ควรสร้างอาสาสมัครภาคประชาชนช่วยคัดกรองและวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองบนโลกออนไลน์ เพื่อสร้างทักษะการรู้เท่าทันสื่ออย่างมีสติ

2) กำนันและประธานชุมชนควรเปิดพื้นที่ให้ประชาชนฝึกการใช้อำนาจทางตรงผ่านเวทีประชาคมรายเดือน เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกับการใช้สิทธิและหน้าที่ตามระบอบประชาธิปไตย

3) สถาบันการศึกษาในพื้นที่ควรจัดอบรมผู้นำชุมชนโดยบูรณาการหลักไตรสิกขา เพื่อให้ผู้นำมีความสำรวมกายวาจาและมีสติในการสื่อสารทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การบูรณาการหลักธรรมผ่านสื่อดิจิทัลและนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อดึงดูดใจและสร้างความตื่นตัวทางการเมืองให้กับคนรุ่นใหม่โดยเฉพาะ

2) ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การตื่นตัวทางการเมืองหรือความไว้วางใจทางการเมืองระหว่างสังคมเมืองของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา

3) ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่อำเภอหรือจังหวัดอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

โกวิท สุรัสวดี. (2544). *การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ วี. เจ. พริ้นติ้ง.

ธีรยุทธ ชะนิล และอภิญญา ฉัตรช่อฟ้า. (2565). การประยุกต์หลักพุทธธรรมและการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองเพื่อสร้างความนิยมสำหรับการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์,* 7(4), 295-308.

ประภัสสร ทองยินดี. (2558). ประชาธิปไตย: แนวคิดและหลักการเบื้องต้น. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 5(3), 11-22.

ปรีชา เรืองจันทร์. (2560). *การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม Politics, Economy and Society* (พิมพ์ครั้งที่ 2). พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ปาริชาติ ชุมพงศ์ และคณะ (2568). การสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่นที่มีผลต่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*, 7(4), 74–87.

พระภิญโญ ตสฺสนาโม และคณะ. (2565). การประยุกต์พุทธจริยธรรมเพื่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี. *วารสาร มจร การพัฒนาสังคม,* 7(1), 134-146.

พระมหาธนาธิป สีลสุทฺโธ. (2567). การประยุกต์หลักปัญญาธรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตำบลบ้านนา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง. *วารสารพุทธนวัตกรรมและการจัดการ*, 7(4), 158-170.

พระมหาบวรวิทย์ รตนโชโต. (2567). การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการเลือกตั้งสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำปาง. *วารสารพุทธนวัตกรรมและการจัดการ*, 7(6), 285-297.

พระมหาอภิวัชร์ อภิวชฺชโร. (2567). การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี. *วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์,* 6(2), 1-14.

วิรัช สกุลพงษ์ และคณะ. (2567). ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามแนวพุทธศาสนาของประชาชนตำบลบ้านแลง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมบริหรรศน์*, 7(6), 383-395.

สพรรณชนก จรุณจิรพัฒน์. (2557). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการห้ามสมาชิกสภาเทศบาลและผู้บริหารเทศบาล มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่เทศบาลนั้นเป็นคู่สัญญา. *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 7(1), 70-71.

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2568). *สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร*. สืบค้น 22 มกราคม 2568, จาก https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/view.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed). New York: Harper and Row.